

Utredning krisesenter i Nord-Trøndelag

UTREDNING FASE 2, MAI 2012

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	side 3
1.1 Mandat	side 3
1.2 Sammendrag	side 4
1.3 Konklusjon	side 4
2. Lovgrunnlaget	side 5
3. Faglig innhold og tilbud	side 5
3.1 Tilgjengelighet	side 6
3.2 Konklusjon	side 6
4. Frivillighet vs. Fast ansatte	side 6
5. Valg av organisasjonsmodell	side 7
5.1 Aksjeselskap	side 7
5.2 Stiftelse	side 7
5.3 Interkommunalt selskap	side 7
5.4 Interkommunal samarbeid	side 7
5.5 Vertskommunemodellen	side 8
5.6 Kjøp av tjenester	side 8
5.7 Ett eller flere krisesentre	side 8
5.8 Driftsmodell	side 8
5.9 Konklusjon	side 9
6. Krav til bygninger og beliggenhet	side 10
6.1 Beliggenhet generelt	side 10
6.2 Sikkerhetskrav til bygg	side 10
6.3 Universell utforming	side 10
6.4 Kapasitet og rombehov	side 11
6.5 Vurdering av dagens krisesentre	side 11
6.6 Konklusjon	side 12
7. Økonomi	side 12
7.1 Lønns- og driftsutgifter	side 13
7.2 Fordelingsnøkler	side 13
7.3 Konklusjon	side 14
8. Samarbeidspartnere	side 14
9. Anbefaling	side 15
9.1 Selskapsform	side 15
9.2 Driftsform	side 15
9.3 Forholdet frivillighet og fast ansatte	side 15
9.4 Lokalisering	side 15
9.5 Oppfølging	
Vedlegg	
1. Utkast til turnus nytt krisesentre	
2. Sikkerhetsvurdering av eksisterende krisesentre	
3. Vurdering av universell utforming eksisterende krisesentre	
4. Plankrav ved eventuell utbygging av eksisterende krisesentre	

1. INNLEDNING

Bakgrunn for arbeidet

Stortinget vedtok ny Lov om kommunale krisesentertilbud med virkning fra 1. januar 2010. Loven innebærer at kommunene får ansvar for sørge for et krisesentertilbud i til alle som er utsatt for vold i nære relasjoner. Videre innebærer loven at det øremerkede tilskuddet erstattes av rammefinansiering fra 2011.

I Nord-Trøndelag er Verdal kommune vertskommune for krisesenteret i Nord-Trøndelag.

Utredning fase 1

I 2010 satte fylkesstyret i KS ned et utvalg bestående av Rådmann Ola Stene, Levanger; kommunalsjef Tone Haugan, Verdal; Sosionom Annbjørg Olsen, Steinkjer.

Utvalget avga sin rapport 28.1.2010 med følgende hovedkonklusjoner:

- For 2011 og 2012 inngås det avtale mellom kommunene i Nord-Trøndelag og Krisesenteret i Nord-Trøndelag
- Dagens krisesenter har så store mangler både bygningsmessig og beliggenhetsmessig at det ikke anbefales som en varig lokalisering
- Utvalget tilrår at KS tar ansvar for videre dialog med Trondheim kommune og øvrige kommuner i Sør-Trøndelag med sikte på å få utredet et felles krisesenter fra 2013.
- Dersom det ikke lykkes, bør kommunene i Nord-Trøndelag utfordres til forhold til om noen vil ta på seg en vertskapsrolle for nytt krisesenter i fylket.
- Når det gjelder krisesenter for menn må det arbeides mer med dette opp mot Trondheim kommune. Gruppen foreslår at en benytter 2011 til å kartlegge behovet ut fra telefonhenvendelsene som kommer til Krisesenteret. For øvrig henvises til det ordinære kommunale hjelpeapparatet vide siden av det telefonvaktsystemet en har.

Utredning fase 2

Med utgangspunkt i konklusjonene fra utredningen i fase 1 ønsket KS å få framlagt et dokument som skal gi grunnlag for hvordan kommunene i fylket skal samarbeide om etableringen av et nytt krisesenter. Prosjektansvarlig er rådmann Karl Audun Fagerli, prosjektleder Ellen Samuelsen i Steinkjer kommune, referansegruppe/arbeidsgruppe er Politiet v. Inger Fisknes, Fylkesmannen v. Unni Røstad Pedersen og FO v. Berit Trana Jensen/Jorunn Kjerkjøl. Rådmannsutvalget i KS er styringsgruppe for prosjektet.

1.1. MANDAT

Utredningen skal

1. Vise hvordan kommunen i NT skal ivareta sitt ansvar innenfor lovens §2. Dette omfatter også utforming/beliggenhet, krav til bemanning, kvalifisert personell, ettervern mv.
2. Beskrive forholdet mellom frivillig innsats (som vil være av vesentlig betydning) og lønnet personell

3. Foreslå selskapsmodell/eierskap. Det forutsettes at kommunene i NT skal eie krisenteret for kvinner i fellesskap (for menn – regionalt samarbeid om tilbud)
4. Økonomien i krisesenteret skal være i samsvar med de økonomiske rammene som er fast lagt i statsbudsjettet – fleksible betalingsordninger skal utredes
5. Tilleggsmandat RU sak 12/8 Krisesenter i Nord-Trøndelag:
 - 1. RU utvidet mandatet til utredningen og ønsker at en også ser på muligheten for å etablere et felles krisesenter for kvinner, med Trondheim.
 - 2. Utredningen legges fram for fylkesmøtet slik at de gir en retning ift. organisasjonsform. Ellen Samuelsen og Karl Audun Fagerli ber om å få bli invitert inn.

1.2 Sammendrag

I kapittel en beskrives formålet med krisesenterloven og lovens føringer for hva som skal være innholdet i et krisesenter sett i sammenheng med kommunenes øvrige tjenesteapparat. Kapittel to beskriver de faglige kravene som stilles til krisesenteret. Forholdet mellom krisesenteret og frivilligheten behandles i kapittel tre. Kapittel fire drøfter organisasjonsmodell av det interkommunale samarbeidet om etablering av et krisesenter, krav til bygning og beliggenhet i kapittel fem og økonomi i kapittel seks og samarbeidspartnere i kapittel sju. Anbefalingene til videre arbeid beskrives i kapittel åtte.

1.3 Konklusjon

Rapporten konkluderer med at det bør opprettes et Interkommunalt selskap med et representantskap og et styre. Det interkommunale selskapet skal selv eie og drive krisesentertilbudet gjennom ett krisesenter for kvinner. Krisesenteret i Trondheim har kapasitet til å ta imot flere menn, og det tas kontakt med krisesenteret i Trondheim for å inngå avtale om døgntilbud for menn. Til å forestå den daglige driften ansettes en daglig leder og medarbeidere i døgnkontinuerlig helårs drift. Det skal samarbeides med frivilligheten om tilbud til beboerne på krisesenteret som går ut over kjernevirksomheten. Hver enkelt kommune må være en aktiv samarbeidspartner for krisesenteret for å finne gode løsninger for de av kommunens innbyggere som er utsatt for vold i nære relasjoner. Kommunene må oppnevne en fast kontaktperson for krisesenteret. Finansiering av krisesenteret skjer ved at alle kommuner betaler en avtalt sum pr innbygger som er lik for alle kommuner.

Krisesenteret bør lokaliseres sentralt på Innherred i aksene Levanger – Verdal – Steinkjer av hensyn til tilgjengelighet til infrastruktur, politi og legetjenester. Dagens lokalisering er beliggenhetsmessig gunstig, og det er opparbeidet et verdifullt samarbeid i lokalområdet. Sikkerheten kan også ivaretas på en tilfredsstillende måte. Bygningene er imidlertid ikke tilpasset krav til universell utforming, og det anbefales at etablering i et nytt bygg vurderes framfor en tidkrevende tilpasning/utbygging av eksisterende bygg.

2. LOVGRUNNLAGET

"Formålet med denne lova er å sikre eit godt og heilskapleg krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar"

Loven slår vidare fast at :Kommunen skal sørge for et krisesentertilbud for personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner med behov for

- Rådgiving eller trygt midlertidig botilbud
- Tilbudet skal være gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig
- Det skal kunne gis dagtilbud og
- Helårs og heldøgns tilbud der personer som trenger det skal få råd og veiledning pr telefon
- Det skal være et lavterskeltilbud – ingen krav til forhåndsavtale
- Det skal være samordning mellom krisesenteret og andre deler av kommunens tjenesteapparat
- Det stilles krav til at ansatte har nødvendig kompetanse
- Kommunen skal føre internkontroll

Konklusjon

Et krisesenter er ett av flere tiltak for voldsutsatte personer som kommunene har ansvar for.

3. FAGLIG INNHOLD OG TILBUD

Kommunen skal sørge for et krisesentertilbud for personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner med behov for rådgiving eller trygt midlertidig botilbud. Det stilles følgende krav til innhold i krisesenteret:

- Tilbudet skal være gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig. Det betyr at det ikke skal kreves betaling med unntak av eventuelle utgifter til mat, at det skal være tilgjengelig (bemannet) 24 timer i døgnet gjennom hele året. Når det gjelder vurdering av trygghet gjøres det sammen med politiet som er godkjenningensinstans i dette spørsmålet. Det er kommunen/kommunene i fellesskap som har ansvar for å sørge for at bygget er forsvarlig sikret og at kvinner og menn skal holdes fysisk adskilt.
- Kommunene har ansvar for å gi gratis dagtilbud. Alle skal kunne henvende seg direkte uten henvisning eller timeavtale, særlig for personer som trenger råd, veiledning og oppfølging, men som ikke har behov for botilbud. Det må avklares med den enkelte kommune om dagtilbudet skal ligges lokalt eller knyttes til krisesenteret.
- Døgn- og helåråpen telefontjeneste der alle kan få råd og veiledning. Dette kan være et felles tilbud til kvinner og menn, og henvendelsene kan være anonyme. Denne tjenesten skal være tilgjengelig (bemannet) 24 timer i døgnet.
- Det skal være et lavterskeltilbud – ingen krav til forhåndsavtale
- Oppfølging i rehabiliteringsfasen er det viktig at kommunen har på plass et hjelpeapparat – en koordinerende enhet- som kan bistå den enkelte med alt fra helsehjelp til bolig, økonomisk bistand, barnehageplass osv., jrf. Helse- og omsorgsloven. Dette fordrer også et nært samarbeid med NAV, jfr. lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV).

- Det skal være samordning mellom krisesenteret og deler av kommunenes tjenesteapparat, samt spesialisthelsetjenesten med tanke på gode og avklarte rutiner mellom nivåene og innad hos den enkelte instans.
- Det stilles krav til at ansatte har nødvendig kompetanse. På hver vakt bør det være en medarbeider med treårig helse- og sosialfaglig utdanning slik at det innenfor den samlede personalgruppen har kompetanse i å håndtere både kvinner og barn i krise, ha kjennskap til det offentlige hjelpeapparatet, kjennskap til ulike kulturer og på daglig ledelse og økonomistyring. De må også framvise politiattest. Det anbefales at den daglige lederen minst har treårig sosialfaglig utdanning og kunnskap til administrasjon og ledelse.
- Kommunen skal føre internkontroll, og Fylkesmannen er gitt ansvar for det statlige tilsynet med kommunenes tilbud i henhold til krisesenterloven.
- I reetablering/rehabiliteringsfasen vil det i noen tilfelle være best at den/de voldsutsatte bosettes i en annen kommune enn opprinnelig hjemkommune. Kommunene bør inngå avtale om dette i forbindelse med at kommunene inngår avtale om felles drift av krisesenteret.

3.1 Tilgjengelighet

Når det gjelder kravet om tilgjengelighet er det først og fremst rettet mot åpningstid og bemanning av krisesenteret. Tilgjengelighet kan også dreie seg om hvor lett det er å komme til krisesenteret. Her kan lange avstander føre til at voldsutsatte og hjelpeapparat langt unna vil kvie seg for å dra langt for å komme til krisesenteret. Samtidig er det viktig at krisesenteret har tilstrekkelig kompetanse og økonomi til en kvalitativt god drift.

3.2. Konklusjon

Det anbefales derfor at kommunene går sammen om ett felles krisesenter, og at det utarbeides informasjonsmateriell som er godt tilgjengelig i alle kommuner.

4. FRIVILLIGHET VS FAST ANSATTE

Loven, og forarbeidene til loven, er tydelig på at ansatte, spesielt leder, må ha relevant kompetanse. Videre skal alle som utfører tjenester eller arbeid ved krisesenteret ha taushetsplikt etter forvaltningslovens §§ 13-13e, og de må legge fram politiattest. Det er kommunenes ansvar å sørge for at disse kravene oppfylles. I loven og forarbeidene til loven settes det ikke forbud mot å benytte frivillige, men det er tydelig at de som skal arbeide fast i turnus må ha en fast arbeidsavtale. Dette har blitt diskutert nøye med referansegruppen, og anbefalingen er at alle som engasjeres i turnus ansattes i krisesenteret. Samtidig er det behov for frivillig innsats til en rekke oppgaver som for eksempel

- Leksehjelp
- Aktiviteter for barn
- Ta med brukere til opplevelser/turer/ærend utenfor krisesenteret
- Kulturtilbud i og utenfor krisesenteret osv.

a. Konklusjon

Det vil si at forholdet mellom offentlig ansatte og frivillige i krisesenteret følger samme mønster som

i annen offentlig virksomhet: Fast ansatte dekker basisbehovene, frivilligheten tilbyr å bistå med tilleggsoppgaver og kulturtilbud.

5. VALG AV ORGANISASJONSMODELL

Ved valg av organisasjonsmodell må det vurderes hvilken som egner seg best ut fra behovet for best mulig faglig drift og best mulig kommunal styring og medvirkning. Modellen skal tilfredsstillende loven krav om kommunalt ansvar samtidig som den må være enkle å administrere både for kritesenteret og for kommunen. Eierkommunene skal kunne følge opp kritesenterdriften både administrativt, faglig og politisk, samtidig som den daglige ledelsen må stor frihet når det gjelder daglig og faglig drift.

5.1 Aksjeselskap

I denne selskapsformen har eiere begrenset mulighet til å påvirke drift i selskapet under veis uten å gå via generalforsamling. Det vil også være u hensiktsmessig med en generalforsamling bestående av 23 ulike kommuner, og en slik modell vil ikke kunne gi eierkommunene likeverdig innflytelse på kritesenteret.

5.2 Stiftelse

En stiftelse er en selvstendig enhet som kommunene ikke har annen innflytelse over enn gjennom vedtektsfesta valg til styrer og gjennom budsjettmessige overføringer. Modellen er lite egnet for en virksomhet der det er ønskelig med kommunal styring.

5.3 Interkommunalt selskap IKS

Et IKS eies av kommunene i fellesskap. Modellen forutsetter både et representantskap hvor alle eierne deltar, og et styre hvor et utvalg av eierne deltar. Et kritesenter etablert som et IKS vil ha en selvstendig stilling som eget rettssubjekt - gjerne med sterk faglig styring. Ulempen er at den administrative kommunale rollen blir svekket, siden de formelle linjene får fra kommunestyrene til representantskapet.

5.4 Interkommunalt samarbeid (kommunelovens § 27)

I følge kommunelovens § 27 kan kommunene samarbeide om å etablere et felles interkommunalt beslutningsnivå:

To eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Til slikt styre kan kommunestyret eller fylkestinget selv gi myndighet til å treffe avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering.

Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:

- a. styrets sammensetning og hvordan det utpekes,
- b. området for styrets virksomhet,
- c. hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten,
- d. hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser,
- e. uttreden fra, eller oppløsning av, samarbeidet.

Vi ser at styret gis myndighet til å treffe avgjørelser som gjelder virksomhetenes drift og organisasjon, mens ansvaret for faglige vurderinger først og fremst ligger hos den daglige ledelsen. Fordelen med denne modellen er at den gir alle samarbeidspartnere samme innflytelse over virksomheten, samtidig som den daglige ledelsen har ett styre og en styreleder å forholde seg til .

5.5 Vertskommunemodellen

I kommunelovens § 28 (a-k) omtales vertskommunemodellen. Her heter det blant annet: " En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegere myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune etter §§ 28 b og 28 c hvis den aktuelle lov ikke er til hinder for det.

En kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Delegasjon av myndighet som nevnt i nr. 1 skjer ved at kommunestyret eller fylkestinget selv gir instruks til egen administrasjonssjef om delegasjon til administrasjonssjefen i vertskommunen."

Vi ser at vertskommunemodellen innebærer at samarbeidskommunene delegerer faktiske oppgaver og beslutningsmyndighet til vertskommunen ved administrasjonssjefen innenfor den delegasjonen som ligger innenfor administrasjonssjefens myndighet. Samarbeidet må styres av en avtale mellom partene der det også er mulig å legge inn et styringsorgan. Modellen vir vertskommunen større innflytelse, men loven gir samarbeidskommunene mulighet til å utøve innflytelse i form av instruks mv. Det vil være klare linjer mellom administrasjonssjefen og den daglige ledelsen ved kritesenteret.

5.6 Kjøp av tjenester

Kommunene kan også velge å oppfylle plikten ved å kjøpe tjenestene av andre. Da gjelder regelverket om offentlig anskaffelser, som igjen styres av om tjenestene kjøpes i det åpne markedet eller direkte fra en ideell organisasjon. Avtalen kan uansett bare gjelde fordeling av oppgaver, ansvaret vil fortsatt være hos den enkelte kommune. Ved en slik løsning vil den løpende politiske og administrative styringen av kritesenteret være relativt svak, da kontakten mellom det offentlige og driften ved kritesenteret vil gå gjennom et styre som ikke oppnevnes av kommunene.

For kommunene i Nord-Trøndelag vil det kunne være aktuelt å kjøpe tjenester av enten Kritesenteret på Verdal eller Kritesenteret i Trondheim. Kritesenteret på Verdal er registrert som "annen organisasjon" som drives og eies av "Vaktene", det vil si frivillige og ansatte i fellesskap. Når det gjelder kritesenteret i Trondheim, har Trondheim kommune vertskommunerollen og samarbeider med kommunene Malvik, Klæbu og Melhus. Dersom en går inn for en modell med kjøp av tjenester, kan kommunene i Nord-Trøndelag enten gjøre dette enkeltvis, eller gå sammen i et felles selskap som inngår avtale på vegne av kommunene.

5.7 Ett eller flere kritesentre i Nord-Trøndelag

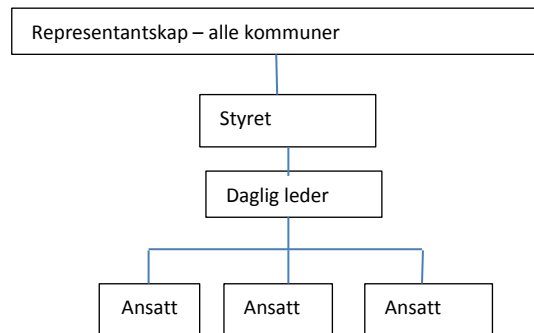
Kommunene kan også velge å etablere egne kritesentre, og vil da ha stor valgfrihet når det gjelder organisering. En slik løsning vil for de fleste kommuner bli uforholdsmessig dyr dersom det ikke legges til egnet eksisterende heldøgns institusjon som oppfyller kravene. Uavhengig om alle kommunene går sammen om ett kritesenter, eller velger å etablere to eller flere, vil vurderingene som må gjøres i forhold til organisasjonsmodell være den samme.

5.8 Driftsmodell

For å drive et døgnkontinuerlig kritesentertilbud for kvinner med dag- og døgnopphold og et

døgnkontinuerlig telefonvakttilbud for menn etableres et Interkommunalt selskap IKS hvor alle deltakerkommuner har en representant i representantskapet. Representantskapet velger et styre på 3-5 medlemmer i tråd med Lov om interkommunale selskaper.

Styret ansetter daglig leder. Styret avgjør hvor mange stillingshjemler (faste årsverk) og hvilken fagkompetanse ansatte og frivillige skal ha. For å tilfredsstille lovens krav om heldøgns og helårs bemanning av krisesenteret, må det vær minimum 1 person på vakt, 3. vakter i døgnet, dvs. en minimumsbemanning på 5,5 årsverk. Det anbefales imidlertid at det er to på vakt til enhver tid, da det lett kan oppstå situasjoner som gjør at en ansatt må konsentrere seg om en bruker, og dermed ikke kan være tilgjengelig på telefon eller overfor andre brukere. Det vil si 11 årsverk.

Når det gjelder dag- og døgnoppholdstilbud for menn bør det inngås avtale med Trondheim krisesenter hvor det – i alle fall foreløpig – er kapasitet til å ta imot flere henvendelser

5.9 Konklusjon

Sett fra den daglige og faglige driften av et krisesenter, er både et IKS, et interkommunalt samarbeid og vertskommunemodellen hensiktsmessige organisasjonsformer som – i varierende grad – ivaretar både behovet for interkommunal styring og tydelig ansvarsdeling mellom eier(e)/styret og den daglige ledelsen.

For kommunens politiske og administrative ledelse vil interkommunalt samarbeid eller vertskommunemodellen ivareta behovet for løpende innflytelse og innsikt best. Hvis vertskommunemodellen velges, er det viktig at det er en vertskommune som er villig til å påta seg dette arbeidet. Ved valg av interkommunalt samarbeid, blir lokalisering av mindre betydning for driften, og den kommunen krisesentret (krisesentrene) har tilhold i vil i hovedsak ha samme ansvar som de øvrige kommunene.

Det anbefales at kommunene i Nord-Trøndelag

- enten etablerer et samarbeid med hjemmel i Kommuneloven § 27 Denne modellen gir alle deltakerkommunene samme innflytelse, og gir mulighet for en fleksibel utforming av samarbeidet basert på et sett av vedtekter som vedtas av de enkelte kommunestyrene.
- eller etablerer et interkommunalt selskap, IKS, hvor "den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Til sammen skal delene utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen."

Det er 23 kommuner i Nord-Trøndelag som er svært ulike i størrelse. Både antall kommuner og den innbyrdes ulikheten tilsier at det etableres et IKS etter "Lov om interkommunale selskaper".

Et IKS kan velge å drive et krisesenter selv, eller kjøpe tjenester av andre.

6. KRAV TIL BYGNINGER OG BELIGGENHET

I krisesenterutredning Nord-Trøndelag pr 20.6.2010 slås det fast at "Dagens krisesenter har så store mangler både bygningsmessig og beliggenhetsmessig at det ikke anbefales som en varig lokalisering. Krisesenteret opplyser at de har foretatt oppgradering av huset og eiendommen. Når det gjelder vurdering av bygg og beliggenhet er det tre hensyn som må vektlegges:

- Beliggenhet i forhold til sikkerhet i form av anonymitet.
- Sikkerhet i betydning krav til utforming av bygget.
- Universell utforming.

6.1 Beliggenhet generelt

Et krisesenter bør plasseres geografisk i fylket slik at det er relativt enkelt å komme dit, både for den som trenger senterets tjenester, for politi og for lege. Det er en fordel om det er skole, barnehage, forretninger, bank mv. i rimelig nærhet. Noen krisesentre velger åpen adresse, andre velger skjult, men erfaringer både fra Verdal og Drammen peker på følgende: Lokaliseringen av krisesenteret må gjerne være i et boligområde med middels trafikk, slik at det ikke er for lett å se hvem som skal til krisesenteret og hvem som har ærend til andre boliger i nabolaget. Dette handler om personvern. Samtidig ligger det en beskyttelse i at nabolaget ikke er større enn at de kjenner virksomheten til senteret og kan varsle dersom senteret utsettes for angrep. Videre bør beliggenheten være slik at naboer ikke har direkte innsyn til rommene i krisesenteret eller at fortrolige samtaler ute/inne kan overhøres av uvedkommende. Det må være en trygg utelekeplass for barn, og gode adkomst/parkeringsmuligheter, også for biler tilpasset rullestol. Disse faktorene peker på at Krisesenteret i Nord-Trøndelag bør ligge i et sentrumsnært boligområde på Innherred (Levanger – Verdal – Steinkjer).

6.2 Sikkerhetskrav til bygg

Det er ikke utarbeidet sentrale forskrifter til krav til sikkerhet for krisesentre. Politiet i Buskerud har imidlertid utarbeidet egne sikkerhetsforskrifter, og disse har blitt langt til grunn for den sikkerhetsanalysen politiet på Innherred har foretatt av eksisterende krisesenter. Konklusjonen på denne vurderingen er at de sikkerhetstiltak som ikke er på plass pr dato kan gjennomføres uten for store kostnader og komplikasjoner. Dersom krisesenteret skal etableres i en annen bygning, vil politiet gjennomføre en ny sikkerhetsanalyse basert på de samme kriteriene.

6.3 Universell utforming

Byggforskriftenes kapittel 12 omhandler krav til universell utforming av byggverk: "*Byggverk for publikum og arbeidsbygning skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften, med mindre byggverket eller del av byggverket etter sin funksjon er uegnet for personer med funksjonsnedsettelse*". Et krisesenter er en mellomting mellom en bolig og et byggverk for publikum, men for å være tilgjengelig for alle uansett funksjonsevne, må det legges vekt på at et krisesenter skal utformes i tråd med prinsippet om universell utforming. Kapitlet har 20 underpunkt,

her nevnes noe av det vesentligste med tanke på et krisesenter:

- Bygg med mer enn en etasje og mindre enn tre etasjer bør minimum ha en heisstol/løfteplattform. Over 3 etasjer stilles det krav til heis.
- Inngangspartiet skal være godt synlig, sentralt plassert og oversiktlig i forhold til atkomst
- Inngangspartiet skal være trinnfritt
- Dører skal kunne åpnes av person i rullestol
- Bygget skal ha en planløsning og fordeling av rom som fører til at flest mulig kan bruke alle deler av byggverket. Når det gjelder boligdel, omfattes dette hovedfunksjoner som stue, kjøkken, soverom, bad og toalett. Ser vi på Krisesenteret som en arbeidsplass, skal bygningen utformes slik at det er mulig for personer med funksjonsnedsettelse å arbeide i bygningen
- Kommunikasjonsveier skal være lette å finne og orientere seg i, nivåforskjeller skal være tydelig merket og sikret, og kommunikasjonsvei til tilgjengelig boenhet skal være trinnfri..
- Korridor og svalgang skal ha en fri bredde på minimum 1.5 meter.
- Tilgjengelig boenhet skal være dimensjonert for rullestol på inngangsplanet
- Rom og annet oppholdsareal skal ha størrelse, utforming, belysning og lydforhold slik at likestilt deltakelse er mulig.
- Hvis mange rom har samme funksjon er det tilstrekkelig at 1/10 av rommene er universelt utformet – men det gjelder ikke der forutsatt bruk tilsier at flere eller alle rom skal være universelt utformet.
- Videre stilles det krav til at følgende rom er tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse:

Entre og garderobe, toalett og bad – vaskerom, bod og oppbevaringsplass, balkonger, terrasser mv. Ut over dette spesifiserer forskriftene størrelse på rom og korridorer, stigningsforhold, merking, belysning og så videre. Dette er i hovedsak tiltak som kan gjennomføres i både nye og eksisterende bygg.

6.4 Kapasitet – rombehov

I Nord-Trøndelag er det om lag 130 000 innbyggere. Av Krisesenteret i Verdal sin årsmelding fra 2010, ser vi at det har vært en økning fra 67 personer i 2007 til 78 personer i 2010 som har benyttet senteret. I samme periode har antall overnattingsdøgn variert mellom 396 og 1225. Dagens krisesenter har fire soverom, to stuer med kjøkken, to bad og et vaskerom samt personalkontor. Til sammenligning har Betzy krisesenter i Drammen, som dekker en befolkningsgruppe på 170 000, ti rom hvorav noen familierom, ett felles kjøkken og stue, aktivitetsrom for barn og unge og to samtalerom. Betzy krisesenter og Drammen kommune stipulerer behovet sitt til 14 rom, og av personvern hensyn bør det være et bad tilknyttet hvert rom.

Ut fra disse erfaringstallene vurderer ressursgruppen her at det idelle krisesenteret har 6 beboerrom hvorav to familierom, alle med eget bad, at det er lekerom/oppholdsrom for barn og unge i tillegg til felles stue. Det bør være et eget samtalerom, kontorplasser og eget personalrom med garderobe og toalett for ansatte.

6.5 Vurdering av dagens krisesenter

Beliggenheten i et boområde midt på Innherred er generelt god. Politiet vurderer at det er mulig å

iverksette de sikkerhetstiltak som kreves på eksisterende bygning og tomt. (Vedlegg 2)

Når det gjelder tilgjengelighet/universell utforming er det delvis tilrettelagt for bevegelseshemmede brukere i en del av bygningen (soverom, stue, kjøkken og bad). Med enkle grep kan også inngangspartiet til denne delen betjenes fra rullestol. Bevegelseshemmede har ikke tilgang til annen etasje, til vaskerom (høydeforskjell) eller kontoret. Det er ikke en egnet arbeidsplass for ansatte med bevegelseshemming med mindre det foretas omfattende ombygging.

Når det gjelder tilpasning til svaksynte og hørselshemmede kan dette foretas med relativt enkle midler (oppussing) (Vedlegg 3)

Dagens bygningsmasse er også i minste laget; det er ikke egne samtalerom utenom kontoret eller lekerom for barn, og det hadde vært ønskelig med flere beboerrom. Det kan vurderes å foreta en utbygging på tomten, her vises det til uttalelse fra Verdal kommune (Vedlegg 4)

6.6 Konklusjon

Krisesenteret i Nord-Trøndelag bør ligge i et sentrumsnært boligområde på Innherred (Levanger – Verdal – Steinkjer). Bygning og beliggenhet må tilfredsstille politiets krav til sikkerhet og byggeforskriftenes krav til universell utforming. Det kan være i en villa i et boligområde eller i toppetasjen i en boligblokk – med takterrasse/lekeareal. Det må ha god tilgjengelighet (parkering) og trygge uteområder for barn. Huset og uteområdet bør så langt råd skjermes for innsyn/ ivareta personvern hensyn. Videre bør krisesenteret ha 6 beboerrom hvorav to familierom, helst med eget bad, lekerom/oppholdsrom for barn og unge i tillegg til felles stue. Det må være et personalkontor, personalrom med egen garderobe og ett til to samtalerom.

I forhold til dagens krisesenter vurderes beliggenheten som god, og det samarbeidet som er etablert med nærliggende barnehage og skole er verdifullt. Det vil imidlertid være krevende å bygge ut/bygge om slik at bygningen blir tilpasset krav til universell utforming. En utbygging vil antakelig også medføre omregulering fra bolig til formål tjenesteyting. Avvikende formål og omfattende utbygging kan medføre behov for detaljregulering i stedet for søknad om dispensasjon i følge Verdal kommune.

En eventuell videreføring av virksomheten i nåværende bygg må vurderes opp mot erverv eller nybygging med en romplan som er tilpasset virksomheten. Hvis det er planer om utbyggingsprosjekt i på aksene Levanger-Steinkjer hvor et krisesenter kan passes inn bør dette alternativet velges i og med det er heftet usikkerhet ved om nåværende krisesenter kan bygges om til en høy nok standard på eksisterende tomt i løpet av de nærmeste 12 månedene.

7. ØKONOMI

Fra og med 2011 er det tidligere øremerkede tilskuddet til krisesenteret lagt inn i rammetilskuddet til den enkelte kommune. Dagens krisesenter har i sitt budsjettforslag for 2011 vist et tilskuddsbehov på kr 41 pr innbygger i fylket, som utgjør kr 5.3 mill. (130 000 innbyggere). Da har fast ansatte blitt lønnet etter gjeldende tariffavtaler, men frivillige har blitt lønnet etter en minstesats på kr 140 pr time. Når kommunene nå overtar ansvaret, vil det bli stilt krav fra fylkesmannen om at alle som går i

turnus og dekker basisoppgaver må ansettes fast. Den enkelte kommunes tilskudd til drift av krisesenteret kan enten fordeles i henhold til folketall, eller følge prinsippene i "grønn bok"

7.1 Lønns- og driftsutgifter

FO har utarbeidet en årsturnus med i alt 17 medarbeidere med kompetanse som miljøterapeuter(3-årig høgskole), fagarbeidere og studenter. De økonomiske beregningene nedenunder tar utgangspunkt i at 7.2 årsverk, inkludert daglig leder er høgskoleutdannet, 3.3 årsverk fagarbeider – begge med 10 års ansiennitet - og 0.5 årsverk utføres av studenter, og to på vakt døgnet/året rundt. Det vil gi lønnskostnader på rundt regnet 6.2 mill inkludert sosiale utgifter og tillegg for kveld/natt/helligdag. I tillegg kommer andre driftskostnader på ca 800 000 (dagens krisesenter har budsjettert med vel 700 000 i 2010). Det vil si en total kostnad på 7 mill. Det tilsvarer et gjennomsnitt på 55 kr pr innbygger (totalt 126 000 innbyggere i 2011).

Eventuell anskaffelse av eiendom vil komme i tillegg.

Med lavere ansiennitet/lønn og noe redusert bemanning vil lønnsutgiftene blir redusert. Når det gjelder bemanning er det særlig knyttet til behovet for antall nattevakter – som igjen henger sammen med sikkerhetstiltak for bygningen.

7.2 Fordelingsnøkler

Før kommunen overtok ansvaret for krisesentrene, fikk de 80 % av utgiftene dekt av statlige tilskudd og 20 % fra kommunene. Bety krisesenter i Drammen har valgt å bruke en fordelingsnøkkel som er basert på indekskriteriene i "Grønn bok" for å beregne hvor stort tilskuddet fra hver av de 9 samarbeidende kommunene skal være. En annen finansieringsmodell er at hver kommune går inn med et likt grunnbeløp, og at resten av utgiftene fordeles etter innbyggertall. I Nord-Trøndelag har kommunene gitt tilskudd kun basert på innbyggertall.

Ved en fordeling etter innbyggertall basert på et kostnadsalternativ på kr 7 mill. i kolonne 3, og på 5.7 mill.(kr 45 pr innbygger)på i kolonne 4 vil vi få følgende fordeling (basert på totalt 127 000 innbyggere).

Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4
Kommune	Innbyggertall pr.1.10.2011	Beløp	Beløp
1702 Steinkjer	21 311	1 172 000	959 000
1703 Namsos	12 917	710 000	711 000
1711 Meråker	2 515	138 000	113 000
1714 Stjørdal	21 964	1 208 000	988 000
1717 Frosta	2 600	143 000	117 000
1718 Leksvik	3 522	194 000	159 000
1719 Levanger	18 890	1 039 000	850 000
1721 Verdal	14 361	790 000	647 000
1724 Verran	2 615	144 000	118 000
1725 Namdalseid	1 705	94 000	78 000

1729 Inderøy	5 871	366 000	264 000
1736 Snåsa	2 157	119 000	97 000
1738 Lierne	1 406	77 000	63 000
1739 Røyrvik	494	27 000	22 000
1740 Namsskogan	925	51 000	42 000
1742 Grong	2 419	133 000	97 000
1743 Høylandet	1 272	70 000	57 000
1744 Overhalla	3 692	203 000	166 000
1748 Fosnes	659	36 000	30 000
1749 Flatanger	1 134	63 000	51 000
1750 Vikna	4 205	231 000	190 000
1751 Nærøy	5 045	278 000	227 000
1755 Leka	577	32 000	26 000

7.3 Konklusjon

Kommunene må bli enige om kriteriene i "Grønn bok" legges til grunn for fordeling av utgifter, eller om de velger den enklere modellen med å beregne fordeling ut fra folketall. Når det er så mange som 23 kommuner som skal samarbeide om krisesenteret – og at fordeling av rammetilskudd mv. vil kunne variere fra år til år – anbefales det å legge innbyggertallet til grunn for utgiftsfordeling mellom kommunene.

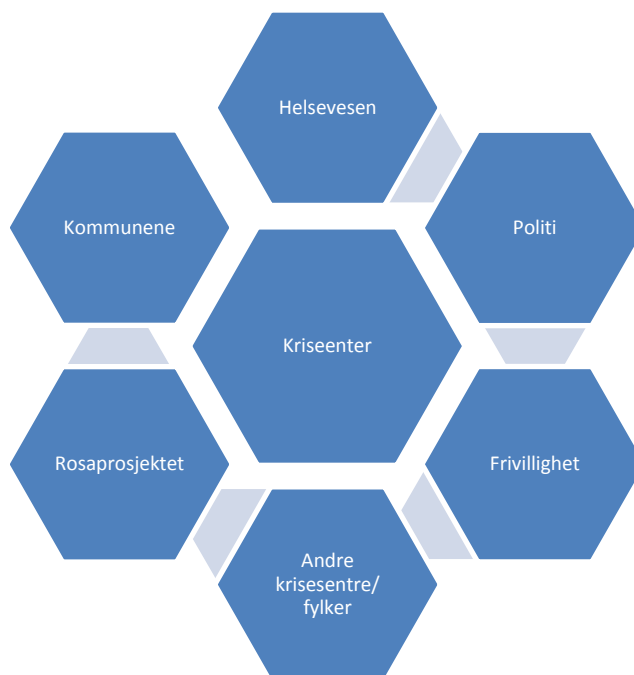
8. SAMARBEIDSPARTNERE

Krisesenteret må først og fremst samarbeide med kommunene, som beskrevet i kap. 3. Kommunene må oppnevne en fast kontaktperson som igjen samarbeider med koordinerende enhet. Dette er særlig viktig i reetableringsfasen, men også i forhold til barnehage og skolegang der det er barn involvert.

Det må samarbeides både med primærhelsetjeneste og annenlinjetjenesten, med skoler og barnehager i nærheten av krisesenteret, med politiet og med frivilligheten.

En annen samarbeidspartner er Rosaprojektet – for kvinner som er utsatt for menneskehandel.

Det hender også at det er behov for å gi plass for voldsutsatte fra andre fylker – og at reetablering skjer i en kommune i et annet fylke. Dette må antakelig reguleres i samarbeidsavtaler; enten gjennom forskrift eller gjennom KS, alternativt de enkelte krisesentre v. eiere.

9. ANBEFALING

9.1 Selskapsform

Det anbefales at kommunene i Nord-Trøndelag etablerer et interkommunalt selskap, IKS, hvor "den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Til sammen skal delene utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen."

9.2 Driftsform

Et IKS kan velge å drive et krisesenter selv, eller kjøpe tjenester av andre. Den eneste driveren med erfaring fra krisesenterdrift er Krisesenteret i Verdal som er organisert som "annen virksomhet". Krisesenteret eies og drives av ansatte og frivillige vakter. Dette vurderes som en organisasjonsform som gir liten grad av forutsigbarhet og styring med tanke på de krav som stilles til kommunene når det gjelder slik drift. Det interkommunale selskapet bør selv eie og drifte krisesenter for kvinner. Kostnadene fordeles på hver kommune ut fra innbyggertall. Når det gjelder døgntilbud(krisesentertilbud) for menn, anbefales det å inngå avtale med krisesenteret i Trondheim hvor det opplyses å være ledig kapasitet.

9.3 Forholdet frivillighet og fast ansatte.

Basisfunksjonen og grunnbemanninga skal utføres av fast ansatte i krisesenteret. Samtidig er det behov for frivillig innsats til en rekke oppgaver som for eksempel leksehjelp, Aktiviteter for barn, ta med brukere til opplevelser/turer/ærend utenfor krisesenteret, kulturtilbud i og utenfor krisesenteret osv. Det er viktig at det opparbeides et godt samarbeid med frivilligheten for å få utført disse tilleggsoppgavene.

9.4 Lokalisering

Det interkommunale selskapet kan vurdere å inngå avtale med eierne av dagens krisesenter for å kjøpe bygningen for videre krisesenterdrift. Fordelen med dette er at krisesenteret er godt innarbeidet i nabolaget og har etablert et fint samarbeid med skoler og barnehager i nærheten. Bygningen i seg selv tilfredsstillende imidlertid ikke kravene til universell utforming, og har heller ikke tilstrekkelig antall rom. Det kan være mulighet for videre utbygging på tomte etter søknad og omregulering. Det anbefales derfor at det interkommunale selskapet straks starter arbeidet med å erverve eller bygge et hus som er bedre egnet. Beliggenheten kan med fordel være Verdal kommune, siden både kommunen og innbyggerne der er fortrolig med virksomheten.

9.5 Oppfølging

Så snart som mulig etter vedtak i kommunestyrene, bør altså representantskap og styre velges slik at det kan ansettes en daglig leder for å fullføre arbeidet med å etablere krisesenteret, det vil si foreta stedsvalg og ansettelse av medarbeidere med videre.

Et krisesenter er ett av flere tiltak for voldsutsatte personer som kommunene har ansvar for, og må ses i sammenheng med kommunale planer for håndtering av vold i nære relasjoner. Alle de samarbeidene kommunen bør derfor oppnevne en fast kontaktperson for krisesenteret. Denne kontaktpersonen kan med fordel være knyttet til koordinerende enhet i kommunen.

Vedlegg 2

Sikkerhetsvurdering

Sikkerhetsanalyse

krisesenteret i Nord-Trøndelag

Innhold:

1. Avgrensninger og forutsetninger
2. Objektbeskrivelse
3. Beskrivelse av analysen
4. Kartlegging av uønskede hendelser og forslag til tiltak
 - 4.1 Dører
 - 4.2 Alarmer
 - 4.3 Uteområder
 - 4.4 De ansatte
 - 4.5 Vinduer
 - 4.6 Lagring av overvåkingsbilder
 - 4.7 Opplæring av ansatte
 - 4.8 Tiltakskort
 - 4.9 Sikre rom
 - 4.10 Rutiner hos brukerne
 - 4.11 Krisesenterets beliggenhet
5. Avslutning

Avgrensninger og forutsetninger

Med bakgrunn i ny krisesenterlov er Nord-Trøndelag politidistrikt bedt om å foreta en sikkerhets- og risikoanalyse av Kriesesenteret i Nord-Trøndelag, Verdal.

Sikkerhetsanalysen ved Kriesesentret ble gjennomført 7. februar 2007 av politibetjent Stig Viken, Verdal lensmannskontor, Nord-Trøndelag politidistrikt.

I sikkerhetsanalysen har vi vurdert et kompleks av uønskede hendelser, etablerte sikkerhetsrutiner og adgangskontroll, samt bygningsmessige forhold.

Med bakgrunn i virksomhetens art, mener vi at Kriesesentret i Nord-Trøndelag kan være sårbar for hendelser knyttet til vold og trusler. Uansett hvilke tiltak som i verksettes, vil det alltid være en mulighet for at uønskede hendelser kan inntreffe.

Målet må derfor være å redusere denne sårbarheten i størst mulig grad med ulike sikkerhetstiltak. I vurderingen legges det også til grunn at verken ansatte eller brukere trolig ønsker å oppleve kriesesenteret som en festning eller et fengsel.

I dette ligger det også som en naturlig følge at kriesesentret enten ikke benyttes hvis enkeltpersoner krever særskilte beskyttelsestiltak, eller at det i gitte tilfeller iverksettes ytterligere sikkerhetstiltak ved kriesesenteret eller av polisierere tiltak.

Sikkerhetsanalysen lister opp forslag til mulige forbedringer av sikkerhetstiltak, og må ses på som en anbefaling. Og at det er objekteier selv som må avgjøre hvilke tiltak det er mulig å gjennomføre, innenfor en gitt økonomisk ramme.

Sikkerhetsanalysen er oppdragsgiver (Nord-Trøndelag Kriesesenter) sin eiendom. Kriesesenteret er dog kjent med at denne sikkerhetsanalysen vil bli benyttet i det arbeidet som nå skal gjøres av kommunene i Nord-Trøndelag når det gjelder å følge opp ny *Kriesesenterlov*, der det blant annet skal diskuteres om eksisterende bygning fortsatt skal benyttes til dette formålet, eller om det skal etableres kriesesenter et annet sted.

2. Objektbeskrivelse

Kriesesenter for Nord-Trøndelag har vært etablert i eksisterende bygning siden 2004. Byggeår 1986. Boligareal ca 172 m² (Brutto ca 230m²). Tomtearealet er på 1212 m². Kriesesentret består av en bygning, med sokkeletasje og hovedetasje, samt en frittstående garasje.

Kriesesenteret dekker alle kommunene i Nord-Trøndelag. Senteret er bare for kvinner og barn. Senteret ligger i utkanten av etablert boligområde, i Verdal sentrum. Naboene er kjent med at bygningen huser kriesesenter, og er kjent med enkelte utfordringer i forhold til virksomheten. Kriesesentrets ledelse har en positiv dialog med naboene, og opplever at de informerer ledelsen ved kriesesentret ved observasjon av unormal aktivitet.

Ansatte – bemanning: Pr. 12. mars 2012 er det 8 ansatte og 22 frivillige på vaktlisten, med minimum 2 stk på arbeid døgnet rundt. Oftest 3 stk på dagtid.

Beboerdøgn 2011: 900 kvinner, 600 barn.

Kriesesentret er et lavterskeltilbud og det er et bredt spekter på brukere, også barn som følger

kvinnene. Ansatte og medhjelpere (frivillige) er mye til stede.

Alle brukerne som inntas informeres om branninstruks og at stedets adresse skal være hemmelig. Brukerne har ikke nøkkel til ytterdør, de må ringe på og det er kun de ansatte, etter å ha forsikret seg om hvem som står utenfor ved å se på overvåkingskamera, som i følge instruks kan slippe noen inn i krisesenteret. Beboerne må også registrere seg ut og inn på skjema, slik at de ansatte hele tiden har kontroll både i forhold til å sette inn tiltak dersom en bruker blir lenge borte, og de har oversikt i forhold til evakuering ved eventuell brannalarm.

Det føres ikke kontroll med beboeres telefonsamtaler og internettbruk.

2.1 Sikkerhets installasjoner

Dører

Hovedinngang, sokkeletasjen, ordinær tre ytterdør, vender mot sidevei fra Fridheimsgata.

- Sikkerhetslenke
- Kameraovervåkning (inngangspartiet)
- Bevegelsessensor (inngangspartiet)
- Ringeklokke tilkoblet dørtelefon og videokamera (monitoreres fra kontor)

Nødutgang, sokkeletasjen, ordinær tre ytterdør, vender mot sidevei fra Fridheimsgata.

- Åpning fra innsiden
- Sikkerhetslenke
- Kameraovervåkning (inngangspartiet)
- Bevegelsessensor (inngangspartiet)

Balkongdør, hovedetasjen – heve-og skyvedør med vanlig glass

Vinduer

Det er skuddhemmende glass i alle vinduer (begge etasjer) og i balkongdører på de to beboer-rommene som har slik utgang. Dog ikke i heve-skyvedør i hovedetasjen inn mot stua.

Uteområde

- Skjerming på balkong i 2. etasje, hindre innsyn fra gangvei.
- Skjermvegger, tremateriale, for avskjerming av uteområdet (innsyn)

Sikkerhetstiltak som er vurdert ved ledelsen ved krisesenteret;

- Bevegelsessensor i hagen, montert med lys og varsling på kontoret

2.2 Sikkerhetsrutiner

Vi har inntrykk av at ledelsen ved krisesenteret er opptatt av en god sikkerhetskultur. Det innebærer at hoveddøren alltid holdes alltid låst.

Inngangsdør åpnes ikke uten at skjerm/kamera er kontrollert, og det gjennomføres alltid nattvaktstrunde hvor det sjekkes at alle dører og vinduer er lukket.

Brannsikkerhet

Verdal brannvesen har hatt brannsyn og gjennomgang av bygningen sammen med ledelsen. Rømningsveier er godkjent. Rutiner for brannsikkerhet er kjent for ansatte og frivillige som har deltatt på brannvernkurs i regi av brannvesenet.

Det gjennomføres en nattvaksrunde, hvor alle rom sjekkes (panelovner og pc), samt at det kontrolleres om at alle støpsel er tatt ut av elektriske artikler

Det er montert flere brannslukningsapparat og anskaffet branntepper. På balkongene er det stiger for evakuering. Det er seriekoblet brannvarling på alle soverom og oppholdsrom samt at det er installert *komfyrvakt* på komfyren i 2. etasje.

3. Beskrivelse av analysen

Analysen er en forenklet *Risiko- og sårbarhetsanalyse*, og blir derfor benevnt som *sikkerhetsanalyse*.

Politiets utgangspunkt har vært å se virksomheten med en utenforståendes øyne. Med bakgrunn i samtaler med leder og de ansatte, og politiets egne vurderinger, har politiet dannet seg en forståelse av hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe. Samtalene og befarig av bygget dannet grunnlaget for hvilke av disse uønskede hendelsene som anses som avgjørende for etablering av sikkerhetstiltak.

Et mål for sikkerhetsanalysen må være å sette inn forebyggende tiltak mot de uønskede hendelsene som er mest kritiske, og trenger nødvendigvis ikke å avdekke mange eller store forbedringspotensialer, men den kan også være en bekreftelse på at sikkerheten er bra ivaretatt.

4. Kartlegging av uønskede hendelser og forslag til tiltak

Med bakgrunn i virksomhetens art, vil Kriesesenteret i Nord-Trøndelag alltid være sårbar for hendelser knyttet til vold og trusler. Uansett hvilke tiltak som iverksettes, vil det alltid være en mulighet, for at uønskede hendelser kan inntreffe.

Kriesesenteret har ikke hatt alvorlige hendelser, men i en omskiftbar tid med stadig endringer i trusselbildet må man være villig til å innse at brukere av kriesesentret eller dets ansatte kan være i en utsatt posisjon.

- Vold og trusler mot brukere og ansatte
- "Familie" som møter opp på utsiden for å hente ut kvinner (ikke norsk etniske)
- Innbrudd og skadeverk på bygning og parkerte kjøretøy (trussel -hevn)
- Barnebortføring fra lekeareal
- Utrygghet i forbindelse med inn – og utpassering
- Innsyn – ikke
- Brukere som slipper inn besøkende

Vold, trusler og bortføring er de mest kritiske hendelsene som kan inntreffe. Forslag til tiltak er i hovedsak knyttet til disse hendelsene, men vil også kunne forebygge andre uønskede hendelser.

Det antas at inngangspartiet og terrassedøren er de mest kritiske bygningsmessige punktene, samt at det er fri tilgang til bygningen fra nord og vest. (ikke gjerde, sensorer, lys eller kamera- overvåkning)

En uønsket hendelse ved kriesesenteret kan enten skje i affekt eller som en planlagt handling. En planlagt handling er vanskeligere å forhindre enn den som skjer i affekt. Det antas allikevel at det er affekthandlingen som er mest aktuell.

4.1 Dører

Hovedinngang

Hovedinngangsdør er en ordinær tre ytterdør, det er ringeklokke og kamera (vidvinkel)uten opptak ved døra.

Man må bruke noe kraft for å forsere denne døra, men det er ikke umulig dersom man har vilje og utstyr til å gjøre det.

Rutinene ved krisesenteret beskrevet under pkt 2, nest siste avsnitt er gode i forhold til å hindre uvedkommende å komme inn.

Det kan opplyses at ved vanlig grunnsikring av et bygg er det ofte vanlig å tenke seg en form for slusing. Man kan sette opp et tilbygg foran ytterdør slik at de som har nøkkel til bygget kun kan komme seg inn i "slusa/tilbygget." For å komme videre inn må man ringe på, og vakt innenfor må da kunne se hvem som står der før man kan slippes videre inn. Kamera må således monteres i slusa. De ansatte og vaktene ved krisesenteret har nøkkel til ytterdør, og for deres sikkerhet hadde en slik slusing vært en ytterligere sikkerhet.

Balkongdører

Flere av de ansatte uttrykte frykt for muligheten til å ta seg inn i stua i 1. etasje ved å knuse stuevinduet eller vinduet i terrassedøra. Etter politiets mening er disse vinduene en av svakhetene ved bygget. Tiltak mot disse vinduene vil gi en betydelig styrking av sikkerheten. Dette vil gi de ansatte og brukere mulighet til å forlate rommet og eventuelt låse seg inn et annet sted i bygget for å vente på politiets bilstand.

4.2 Alarmer

Det finnes en rekke typer alarmløsninger på markedet. Vekterselskapene tilbyr overfallsalarmer med vekterutrykning. Dette kan være håndholdte alarmutløsere eller fastmonterte alarmknapper.

Det finnes i dag et alarmsystem med direkte overføring til politiets operasjonssentral. Politidirektoratet har gitt føringer for denne type alarmoverføringer som er knyttet til spesielle objekter. Krisesenteret er ikke et sådant objekt og kan derfor ikke knyttes til dette systemet.

Et alternativ er **voldsalarm** som er knyttet til politiets operasjonssentral med GPS-posisjonering. Voldsalarm gis normalt til personer som er utsatt for vold eller trusler om vold. Vedkommende som er tildelt voldsalarm bærer denne hele tiden og trykker på en knapp ved behov for hjelp. Voldsalarm kan ikke tildeles krisesenteret på permanent basis, men ved behov dersom ansatte, brukere eller senteret som sådan blir utsatt for reelle trusler eller at en konkret situasjon tilsier det. Eventuelle spørsmål knyttet til voldsalarm rettes undertegnede.

4.3 Uteområde

Det er ofte at barn følger med til krisesenteret, og for at de skal kunne utfolde seg trygt i lek er det viktig å sikre områdene rundt bygningen. I sommerhalvåret vil også voksne være mer ute, og de må også føle det trygt å oppholde seg på tomta utenfor huset.

Det er ikke gjerde rundt hele eiendommen, bare rundt deler av den. Dette er trolig satt opp for å hindre innsyn.

Det bør settes nettinggjerde rundt resterende del av tomta som er konstruert slik at det hindrer og forsinker en eventuell inntrenger å komme inn. Dette gjerdet må ha en nødutgang som kan åpnes fra innsiden.

Videre så bør området nord og vest for tomta ryddes slik at en eventuell potensiell inntrenger ikke kan bruke dette området for å gjemme seg eller oppholde seg usett i.

4.4 De ansatte

De ansatte ved krisesenteret er svært engasjert i egen og brukernes sikkerhet, og dette er svært viktig. At de ansatte er årvåkne i forhold til uregelmessigheter rundt krisesenteret er av vesentlig betydning. Krisesenteret har, og bør ha, fokus på sikkerhet i forbindelse med intern informasjon og møter. Samtidig er det viktig at frykten for uønskede hendelser ikke blir en belastning i hverdagen. Et godt tiltak vil være at krisesenteret med jevne mellomrom har små øvelser knyttet til sikkerheten. Dette vil gi de ansatte en økt grad av følt trygghet.

4.5 Vinduer

Vinduene i 1. etasje ligger relativt høyt over bakkenivå, noe som vanskeliggjør innklyving. Gjennom store deler av året er det behov for utlufting. For å forhindre at en inntrenger bryter opp vinduet utenfra, kan det monteres sterkere vinduslåser som benyttes når vinduene står i luftstilling.

Samtlige vinduer i sokkelen er sikret med skuddhemmende glass.

4.6 Lagring av overvåkingsbilder

Som nevnt tidligere, så lagres ikke bildene fra overvåkingskameraet. Kameraovervåking bør være knyttet til lagringsmedia slik at man i ettertid kan gå tilbake å se hva det var som faktisk skjedde. Dette kan være med på å identifisere en gjerningsmann i ettertid, samtidig som det vil være et sterkt bevis ved eventuelle rettsforhandlinger.

4.7 Opplæring av ansatte

Opplæring og bevisstgjøring av de ansatte i egensikkerhet, konflikthåndtering og konfliktdemping for å forebygge uønskede hendelser. Politiet kan hvis ønskelig være behjelpelig i dette arbeidet.

4.8 Tiltakskort

Rutinene ved krisesenteret i dag beskriver i hovedsak normaldriften. Tiltakskort er et lettlest og lett tilgjengelig redskap som i kronologisk rekkefølge beskriver hva som skal iverksettes mens den uønskede hendelsen pågår og umiddelbart etter at den er avsluttet. Tiltakskort kan for eksempel benyttes ved brann, evakuering, gisselsituasjon, bortføring, vold mot ansatte og brukere, trusler mot ansatte og brukere, mottak av politi, innbrudd, skadeverk, bombetrussel, bruk av narkotika inne på krisesenteret, skremmende/plagsom oppførsel osv..

4.9 Sikre rom

Skulle en person forsøke å ta seg inn i krisesenteret eller har kommet inn, kan "sikre rom" som ansatte og brukere kan evakuere til være løsningen. Dette er et rom som er lett tilgjengelig og med solid dør som låses fra innsiden. Telefon bør være tilgjengelig i rommet.

4.10 Rutiner hos brukerne

Krisesenteret har etablerte rutiner som brukerne skal forholde seg til. Uansett kan det være fornuftig med en regelmessig gjennomgang for å oppdatere og kvalitetssikre disse.

4.11 Krisesenterets beliggenhet

Ut fra et politimessig ståsted, ligger dagens krisesenter i Nord – Trøndelag i et område i vårt politidistrikt som er hensiktsmessig sett i forhold til politiressurs.

Dersom våre anbefalinger i forhold til uteområder og nordvestlige side av krisesenteret blir utbedret slik vi har foreslått, ser vi ingen betenkeligheter med at krisesenteret også i framtiden kan ligge på denne adressen.

5. Avslutning

Vårt inntrykk er at de ansatte ved Kriesesenter i Nord-Trøndelag har en bevisst holdning til sikkerhet.

I denne sikkerhetsanalysen har vi valgt å gi enkelte anbefalinger om endringer eller iverksetting av nye sikringstiltak, og pekt på enkelte "svakheter" som det står fritt opp til objekteier vektlegge i en senere vurdering, beholde bygning, bygge nytt på eksisterende tomt eller etablere et nytt kriesesenter på et annet sted.

Politiet ser positivt på et samarbeid i denne prosessen, og vi stiller oss gjerne til disposisjon dersom kriesesenterets eiere ser behov for det.

Steinkjer, 16.04.2012

Inger Fisknes
politioverbetjent

Krisesenteret i Nord-Trøndelag - Tilgjengelighetsvurdering 30.mars 2012

Verdal kommune er vertskommune for Krisesenteret i Nord-Trøndelag.

Verdal kommune er en av landets 13 ressurskommuner innen universell utforming.

I års - meldingen fra Krisesenteret for 2011, side 10, under overskriften KVINNER MED FUNKSJONSHEMMING PÅ KRISESENTERET, står; *"I løpet av 2012 skal det utføres en vurdering med tanke på hvilke tiltak som evt. må gjøres for at hele eller deler av huset skal oppfylle kravene til universell utforming"*.

Universell utforming er å utforme samfunnet på en slik måte at hovedløsninger inkludere alle. Ved å legge til grunn de behov som personer med synsvansker, hørselsvansker, allergi, lese- og orienteringsvansker og bevegelsesvansker har for å kunne være likestilte samfunns -deltakere, skaper en samfunn som NØDVENDIG FOR NOEN OG BRA FOR ALLE.

Universell utforming gjelder bygninger som er rettet mot allmennheten (publikumsbygg) og for bygninger som er arbeidsbygg.

Universell utforming gjelder for utomhusområder som skal benyttes av flere.

I forhold til boliger gjelder kravet om tilgjengelig boenhet. Dvs. at det skal være trinnfri adkomst og at alle nødvendige rom som stue, kjøkken, soverom og bad/toalett skal ha snuplass for rullestol og være på samme plan.

Ellen Samuelsen og undertegnede gjorde en vurderingsrunde av bygninger og utomhusområder 30.03.2012. Vi møtte daglig leder(e) som viste oss rundt og redegjorde for bruken og funksjonene i huset.

Beliggenheten er i et etablert boligområde og er anerkjent i nabolaget. Det medfører en opplevd trygghet.

Parkerings-forholdene virker tilfredsstillende.

Krisesenteret er lokalisert i en enebolig bygd på 80-tallet. Boligen er på 2 plan med inngang i underetasjen og hovedplanet i 2. etasje med stue, kjøkken, 3 soverom og romslig bad/toalett.

I underetasjen er det trinnfri adkomst.

Tiltak; Noe oppfylling av gårdsplassen for å eliminere høgdeforskjellen til platting i inngangspartiet.

Vaktrom/arbeidsrom for ansatte er på grunnplanet.

Tiltak; Dør til arbeidsrom må skiftes til større bredde for rullestolpassasje.

Arbeidsrommet virker OK og trivelig. De ansatte gir uttrykk for tilfredshet.

Mellom 1. - 2. etasje går en furutrapp. *Det er ikke mulig å komme opp til hovedplanet med rullestol.*

Med egen trinnfri adkomst er det også i underetasjen en egen leilighet. Denne er tilgjengelig for personer med nedsatt gangfunksjon/rullestol.

Tiltak; Behov for skråplan fra gangen og inn til badet pga. nivåforskjell på golvene.

Vaskerommet i underetasjen er ikke tilgjengelig for bevegelseshemmede pga. nivåforskjeller på golvet fra gangen.

Ansatte tilbyr hjelp til klesvask ved behov.

Hovedplanet inneholder alle nødvendige funksjoner. Furutrappen mellom etasjene er eneste adkomst. Stue/kjøkkenløsningen er åpen og romslig. Skyvedør fører ut til terrassen. Deler av terrassen er skjermet med glass for innsyn/vær og vind.

De 3 soverommene er romslige.

Tiltak; Brede dører.

Bad/toalett er romslig men slitt.

Tiltak; Total renovering av badet. Golvhøgde og dørbredde må tilpasses for rullestolpassasje.

Det er åpent mellom stue og soveroms korridor.

Tiltak; Det er et ønske om å sette opp en mellomdør slik at det kan være stille og ro på soverommene selv om andre sitter oppe for å se på TV/prate.

Det er behov for mere plass. Det skisseres;

- Familierom- bygget etter prinsippene om universell utforming, og slik kan dekke flere behov.
- Lekerom
- Samtalerom
- Separat toalett for personale og besøkende.

Ved gjennomgang av utomhus området er det romslig hage og uteplatt for lek og trivsel. Dette området er vanskelig å bruke for rullestol.

Tiltak; En plan for uteområdet med tanke på tilgjengelighet også for rullestol er nødvendig.

Skråningen fra Nyvegsbakken og ned på tomta trenger forskjønnning og skjerming for økt trygghet.

Oppsummering:

- Planering av uteområdet for økt tilgjengelighet og eliminering av høgdeforskjeller.
- Utvidelsesmuligheter for å dekke framtidig behov.
- Tilbygg/nybygg - tenk universell utforming fra start i planleggingen.
- Adkomst til hovedplanet/2. etasje for bevegelseshemmede. Heisløsning! Sees i sammenheng med evt. tilbygg.
- Heisløsning i furutrapp???
- Renovering av bad/toalett på hovedplanet.
- Innsetting av bredere dører og eliminering av høgdeforskjeller mellom golv i korridor og andre rom.
- Fargesetting inne som orientering for personer med synsvansker
- Teleslynge bør vurderes.

Den norske regjering har vedtatt en målsetting og handlingsplan; *Norge universelt utformet 2025*.

Den følges opp med tiltak, og Tiltak B16 Krisesentre, voldtekssentre og incestsentre:

“For å nå målet om å gjøre krisesentrene tilgjengelig og tilpasset alle brukere, har Bufdir i samarbeid med Husbanken vendt seg til krisesentrene for å stimulere til økt bruk av Husbankens låneordninger for å bedre tilgjengeligheten. Også i rundskrivet med retningslinjer for statstilskudd til incestsentrene er det presisert at sentrene skal være gode tilbud også for brukere med særlige behov, herunder at sentrene skal være tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne”.

Barne og likestillingsdepartementet er ansvarlige for gjennomføringen av tiltaket.

Med hilsen

Kari Gregersen Næss
Saksbehandler universell utforming

Verdal kommune

Vedlegg 4

Foreløpig vurdering fra planavdelinga i Innherred Samkommune

Eiendommen omfattes ikke av noen reguleringsplan.

Vedlegger imidlertid kartutsnitt som viser reguleringsplanstatus i nærområdet.

Eiendommen omfattes av kommunedelplan for Verdal byområde, vedtatt 26.03.07.

I kommunedelplanen er tomta avsatt som nåværende boligformål.

Planen finnes her, ved å søke på planident 2005008:

http://webhotel2.gisline.no/gislinewebplan_1721/

Evt. plankrav går fram av kommunedelplanens bestemmelse § 1.2.

Antar at et krisesenter ikke regnes som boligformål, men tjenesteyting.

Avvikende formål og omfattende utbygging kan medføre behov for detaljregulering i stedet for søknad om dispensasjon.

Grad av utnytting og byggehøyder: Se kommunedelplanens bestemmelser § 3.

I kommunedelplanen er det gitt retningslinjer for parkering, for bl.a. boligformål.

Bebyggelsens avstand til veg m.m.

Når ikke annet er fastsatt i plan gjelder veglovens § 29 ift. byggegrense mot offentlig/kommunal kjøreveg og gang- og sykkelveg.

Byggegrense etter vegloven vil være 15 m fra senterlinje i tilstøtende veger.

Overnevnte kan synes mye i dette området, og avvik kan vurderes etter søknad.

Kommunedelplanens fellesbestemmelser (bl.a. § 2.5 og 2.6), § 3 samt retningslinjer for bebyggelse på side 4, bør legges til grunn.

Mot andre sider av tomta (inkl. mot privat veg) gjelder PBL § 29-4, dvs. i utgangspunktet minst 4 m:

<http://www.lovdatab.no/all/tl-20080627-071-038.html#29-4>

Avkjørsel: Flytting av avkjørsel kan vurderes etter søknad.

Gjennom en reguleringsplan kan det vurderes andre forutsetninger.

Det er også mulig å søke om dispensasjon.